

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quæstio. 4. An verè virgo conceperit? & pepererit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82999](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82999)

tatem, & Ecclesiæ typum, quem in sua virginitate fingebat, halma scribitur, non Bethula: sicut manifestum esse poterit ex sermonibus pueri Abraham, quos loquitur in Mesopotamia, & dicit: Domine Deus Domini mei Abraham. Situ dirigis viam meam, per quam ego ingredior, ecce dum stetero super fontem aquæ, virgo quæ egredietur, ut hauriat aquam, & dixerit ad eam: Da mihi paululum aquæ, ut bibam de hydria tua; & responderit & tu bibe, & camelis tuis hauriam. Hæc erit vxor, quam præparauit Dominus filio Domini mei. In eo enim loco, in quo ait: Virgo, quæ egredietur, ut hauriat aquam, in Hebraico scriptum est halma, id est, virgo secreta, & nimia patientia diligentia custodita. Aut certe ostendant mihi, ubi hoc verbo appellentur & nuptæ; & imperitiam confitebor.

§. 3. Iudæi dum omnia perquirunt, locum inuenire sibi visi sunt, ubi Ghalma vel Alma de corrupta dicatur. Prouerb. 30. 19. Via viri in adolescentula: quod de virgine intelligi posse negant.

Prouerb.
30. 19. explicatus.

Verum tamen quod eo loco habetur בעלמה, quidam vertunt: In adolescentia. Quod si tamen alter sensus teneatur, non erit intelligendum de adolescentula corrupta, ne sit parum verecunda dictio, neue falsa. Nam reuera non erit via viri in adolescentula hoc significatu sicut via aquæ in cælo. Ne tamen etiam, si ista obscenitas exponatur, ideo בעלמה virgine non significabit. Dici enim debet, esse viam viri in adolescentula, hoc est virgine, sed frangentis, ut Ezechiel loquitur, mammas virginitatum eius. De viro igitur amatore, & venereo aliquo nepote, virginem depereunte Salomon loquitur, cuius omnino via ignoratur, dum in amoris rotâ torquetur, dum curis, itis, induciis, cæterisque amantium cruciatibus distrahitur. Amantes enim etsi non infantiunt, sunt tamen stultis non absimiles, & qui leuius agrotant, ineptis. Amor autem negatâ tendens via, in virginem absconditam est ardentior, obuiarum voluptatum fastidiosus.

§. 4. Quidam aliud argumentum ex Chaldaeo textu Libri Rhuth accipiunt, ibi in passim aiunt בעלמה pro puella accipi, cum de Rhuth loquatur, quæ nupta fuit. Ita quidam, qui Lexicon Pagnini magnis commentariis non semper bonis oppleuit.

Verum in hi hoc loco tria occurrunt, quæ pro Christiana veritate contra Iudæicas fabulas faciunt. Primo Ghalma non nos loqui de Scripturæ Hebrææ vsu, & vocis Hebrææ est in Libro Rhuth accipiunt, ibi in passim aiunt בעלמה significat. Chaldaeorum; poterunt enim in xiorum significatione vii Chaldaei. Deinde Chaldaea versio recentior est atque dictio, non quæ adeo in multis aberat, non igitur aut hereticæ Scripturæ virginem pueræ vlllo modo præiudicare debet, sed ad Hebræam normam dirigere versionem Interpretem oportuit, at vero in Hebræo textu toto Libro Rhuth nusquam legitur Ghalma seu Alma. Quinquam si aliquando etiam de Rhuth diceretur, non ideo non significaret virginem. Nam cum Booz c. 2. 5. quærit: cuius est hæc puella? Si videretur voce בעלמה, non ideo de nupta interpretatur, quæ esse tetragaret; iuuenulam enim ignotam, spicas legentem, merito, & more vulgi virginem diceret. Denique, nego Rhuth vocari inquam toto illo Libro בעלמה.

Virgo inter
dum dicitur
tur, quæ esse
putatur.

Rhuth non
dicitur Al-
ma vel
Ghalme-
ra.

Ghulemeta, Thargum enim Ionatha non habet בעלמה, sed Ribba, quod iuuenulam significat, ut in Hebræo est Naghara. Caute igitur credendum est, non uatoribus plus a puo Chaldaeo am falsæ genti credentibus. Fateor Ghullem, de iuvene Booz dici, qui præerat Messioribus; pari quoque modo Ghulemeta, de puellis Booz, verum & adolescentem illum caribem fuisse credo, & puellas illas innuptas & virgines, cum in Hebræo vocatur N'gharoth, quod eratis est quidem, sed credibilis sane ancillis innuptis vsum fuisse, ut fere fieri solet. Nemo sane probat in matri-

monio fuisse. Immotum ergo fixumque manet, בעלמה virginem duntaxat significare.

§. 5. Alia nobis obiciunt, quæ tamen constitutis hisce facile dissoluntur. Iesus, inquit, non est vocatus Emmanuel, Messias autem vocabitur Emanuel, nomen ergo non conuenit. Hæc argutia si vim habet, non recte vel Ezechia, vel Isaia filio Prophetiam accommodant Iudæi; cum nemo eorum dictus sit Emanuel, nec alius, cui illa quæ de Messia dicuntur conueniant. Duobus modis & optime quidem à nostris responderetur. Primo cum nomen aliquid alicui tribuitur, non esse necesse, ut eo perpetuo vocetur; satis est naturam, officium, munus, virtutemque nomine designatam conuenire. Emanuel, vel Himmanuel, vel Syrus habet Hamanuil, est nobiscum Deus. Quod Christo conuenit, cum verbum caro factum est, & habitauit in nobis. Secundo consuetudine loquentium, & Scribentium frequentissime Iesus Christus vocatur Emanuel. Mirum sane id obicere Iudæos aulos, cum quotidie illos Ecclesiæ consuetudo confutaret. Ita respondit Tertullian. l. aduers. Iudæos c. 9. Porro inquit, iste qui venit neg. sub eiusmodi nomine est dictus, neg. re bellica functus. At nos e contrario, ad monendos eos existimamus, uti coherentia quoque, huius capituli recognoscant: subiuncta est enim & interpretatio Emmanuel, Nobiscum Deus, uti non solum sonum nominis expectes, sed & sensum. Sonus enim Hebræicus, quod est Emmanuel, sue gentis est. Sensus autem eius, quod est Deus Nobiscum, ex interpretatione communis est. Quæro ergo an ista vox, Nobiscum Deus, quod est Emmanuel, exinde quo Christus illuxit, agitur in Christo. & puro ex toto non negabis. Nam qui ex Iudaismo credunt Christo, ex quo in eum credunt, Emmanuel cum volent dicere, nobiscum Deum esse significant: atque ita constat, iam venisse illum qui predicabatur Emmanuel, quia quod significat Emmanuel, venit, id est, Nobiscum Deus. Respondet eodem modo Hieron. in 7. Isa. Quodque sequitur. Et vocabis nomen eius Emmanuel. & Lxx. & tres vel quæ similitudinem transulerunt: pro quo in Mattheo scriptum est, vocabunt, quod in Hebræo non habetur. Ergo iste puer, qui nascetur ex virgine, est domus David, nunc à te appelleretur Emmanuel, id est, nobiscum Deus, quia rebus ipsis probabis à duobus inimicis regibus liberata, Deum te habere presentem, & qui postea vocabitur leuius, id est, Saluator: eo quod vniuersum hominum genus saluaturus sit, nunc à te Emmanuel appellatur vocabulo. Verbum eius Emmanuel: quod omnes interpretati sunt, & vocabis, potest intelligi, & vocabit: quod ipsa scilicet virgo, quæ concipiet & pariet, hoc Christum appellatur est nomine. In multis testimoniis quæ Euangelista vel Apostoli de Libris veteribus assumpserunt, curiosus attendendum est, non eos verborum ordinem secutos esse, sed sensum. Vnde & in presenti loco, pro concipiet in vtero: Matheus posuit in vtero habebit, & pro vocabis, vocabantur.

§. 6. Signum inueniri aiunt alii in eo, quod Butyrum & mel comedit, ut sciat reprobare malum & eligere bonum. Hoc nonnulli ad Christum referunt, alii ad Schear Iaschub filium Isaia. Vbi quidem dubitare cogimur, cur puerum dicat comedere butyrum & mel. Deinde multo magis, quid cibis ille faciat ad reprobandum malum, & eligendum bonum. Sensus mihi perspicuus ille videtur, ut nomine mellis & butyri, pacifica, & facilis educatio significetur. Deinde ut particula ut, non casualiter accipiat, sed consecutiuè. Videlicet melle & butyro, cibis commodis educandum, ad id usque tempus, quo possit inter malum, & bonum discernere. Non quod in anima Christi vlla inquam ignorantia fuerit; sed loquitur de eo tempore, quo solet esse illa discretio. Itaque butyrum & mel comedit, donec eam aetatem attingit, quo solent pueri inter malum & bonum distinguere. Qui alio detorqueant, vel ad Ezechiam, vel filium Isaia à vero longissime aberant. Id tamen faciunt Iudæi, ut est apud Euseb. l. 7. de demonstr. Hieron. Epiph. hæret. 30. Nam hoc ipso tempore Ezechias complurium annorum erat;

A haz